

НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ЦЕНТР ІНДУСТРІАЛЬНИХ ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ НАН УКРАЇНИ
КАФЕДРА ОПОДАТКУВАННЯ
ХАРКІВСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО ЕКОНОМІЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

**Моніторинг і коментарі
до нормативно-правових актів
у сфері оподаткування**

жовтень, 2016 р.

Харків, 2016

Методологія дослідження

Моніторинг законодавчих та нормативно-правових актів у сфері оподаткування – спільний, постійно діючий проект НДЦ ІПР НАН України (<http://ndc-ipr.org>) і кафедри оподаткування ХНЕУ ім. С. Кузнеця (<http://vk.com/public76418287>).

Метою щомісячного Моніторингу є:

- оперативний аналіз нормативно-правових актів в сфері оподаткування;
- експертна оцінка ризиків, пов'язаних з прийняттям нових нормативних актів.

Методологія аналізу законодавчих та нормативно-правових актів передбачає ідентифікацію їх впливу на діяльність платників податків, порівняння нової редакції аналізованої норми з попередньою; оцінку можливої результативності відповідних змін з відокремленням позитивних наслідків та потенційних недоліків (ризиків). Критерії оцінки очікуваної результативності:

- узгодженість з діючою нормативно-правовою базою;
- спрощення або ускладнення податкового обліку;
- вплив на надходження коштів до бюджетів;
- вплив на економічну активність платників податків;
- зменшення або збільшення корупційних ризиків;
- доцільність використання конкретного інструмента порівняно з можливими альтернативами.

Аналіз законодавчих та нормативно-правових актів здійснюється за такими напрямками:

- зміни системи оподаткування і в адмініструванні податків;
- зміни в оподаткуванні окремими податками, зборами, платежами.
- довідкова інформація, пов'язана з оподаткуванням.

Моніторинг передбачає щомісячне оприлюднення результатів.

Зміст

1. Система оподаткування і адміністрування податків	-
1.1. Реформування податкової системи	-
1.2. Регіональні аспекти оподаткування	-
1.3. Адміністрування податків	4
1.4. Податковий контроль	-
2. Окремі податки і збори	4
2.1. Податок на прибуток підприємства	-
2.2. Податок на доходи фізичних осіб	6
2.3. Податок на додану вартість	12
2.4. Акцизний податок	14
2.5. Екологічний податок	-
2.6. Рентна плата	-
2.7. Податок на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки	-
2.8. Транспортний податок	-
2.9. Плата за землю	-
2.10. Єдиний податок	-
2.11. Збір за місця для паркування транспортних засобів	-
2.12. Туристичний збір	-
3. Загальнообов'язкове державне соціальне страхування	16
4. Довідкова інформація	16
5. Нормативно-правові акти, що набули чинності в жовтні 2016 р.	22

1. СИСТЕМА ОПОДАТКУВАННЯ І АДМІНІСТРУВАННЯ ПОДАТКІВ

1.3. Адміністрування податків

Наказ Міністерства фінансів України від 23.09.2016 р. № 837 «Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 14 червня 2016 року № 547». Набуває чинності 04.11.2016 р. (Офіційний вісник України, 04.11.2016 р. № 85, ст.)

Коментар: Наказ вносить зміни до порядку ведення книги обліку розрахункових операцій на РРО та книги обліку розрахункових операцій на господарську одиницю. Зміни стосуються відображення операцій на РРО із застарілим програмним забезпеченням. Також документ регламентує порядок ведення книги обліку розрахункових операцій за попередніми формами.

Запропоноване впровадження	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Вимоги щодо відображення акцизного податку (або іншого податку) у книгах обліку розрахункових операцій не поширюються на записи, що формуються на підставі розрахункових документів, визначених у пункті 5 наказу Міністерства фінансів України від 21 січня 2016 року № 13 «Про затвердження Положення про форму та зміст розрахункових документів, Порядку подання звітності, пов'язаної із використанням книг обліку розрахункових операцій (розрахункових книжок), форми № ЗВР-1 Звіту про використання книг обліку розрахункових операцій (розрахункових книжок)»	Відповідними змінами вирішується технічна проблема щодо ведення книг обліку розрахункових операцій. У платника податків є можливість продовжити експлуатувати реєстратори розрахункових операцій із наявним програмним забезпеченням. Відповідними змінами вирішується технічна проблема щодо ведення у книгах обліку розрахункових операцій. У платника податків є можливість продовжити експлуатувати реєстратори розрахункових операцій із наявним програмним забезпеченням.	Необхідність адаптації платників податків та контролюючих органів до нових форм документації
Зареєстровані книги обліку розрахункових операцій за формами, наведеними у додатках 1 та 2 до Наказу Міністерства фінансів України від 28.08.2013 № 417, можуть	Документ вносить ясність у порядок ведення книг обліку розрахункових операцій. Та надає рекомендації щодо правильності їхнього заповнення.	

Запропоноване впровадження	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
<p>використовуватись суб'єктами господарювання до скасування реєстрації таких книг ОРО. У разі наявності розрахункових операцій за підакцизні товари такі книги ОРО можуть використовуватись за умови відображення сум акцизного податку (або іншого податку) у графах, в яких відображається сума податку на додану вартість.</p>	<p>Позитивним є те, що книги обліку розрахункових операцій можна не реєструвати за новими формами, а продовжувати вести наявні книги.</p>	

Таким чином, нормативно-правовий акт вносить певні корективи у порядок ведення книг ОРО та РРО, що дає можливість платникам податків надалі використовувати наявні у них книги та технічні засоби. Але, разом з тим поява нових вимог потребує часу на вивчення норм документу (платниками податків та контролюючими органами на місцях) та надання роз'яснень контролюючими органами у вигляді податкових консультацій.

2.ОКРЕМІ ПОДАТКИ І ЗБОРИ

2.2. Податок на доходи фізичних осіб

Про внесення змін до наказу Міністерства фінансів України від 02 жовтня 2015 року № 859. Наказ Міністерства фінансів України від 15.09. 2016 р. № 821. Набуває чинності 31. 12. 2016 р. (Офіційний вісник України, 17.11.2016 р. № 89, ст. 2987).

Коментар: Цим Наказом затверджено нову форму податкової декларації про майновий стан і доходи (далі Декларація), а також Інструкцію щодо її заповнення (далі Інструкція). Основні нововведення зводяться до наступного

Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Декларація складається з восьми розділів та чотирьох додатків до декларації	Декларація складається із семи розділів та двох додатків до декларації	Скорочено декларацію та кількість додатків до декларації	
I. Загальні відомості	I. Загальні відомості	Без змін	
II. Доходи, отримані протягом звітного (податкового) року	II. Доходи, які включаються до загального річного оподаткованого доходу	Щодо інвестиційного прибутку в тексті Інструкції наводиться вичерпний перелік операцій, які прирівнюються до продажу інвестиційного активу ¹ Щодо доходів, отриманих з джерел за межами України в Інструкції обґрунтовано, як здійснюється перерахунок доходів, отримані у вигляді валютних цінностей або інших активів (вартість яких виражена в іноземній валюті або міжнародних розрахункових	

¹ До продажу інвестиційного активу прирівнюються також операції з: обміну інвестиційного активу на інший інвестиційний актив; зворотного викупу або погашення інвестиційного активу його емітентом, який належав платнику податку; повернення платнику податку коштів або майна (майнових прав), попередньо внесених ним до статутного капіталу емітента корпоративних прав, у разі виходу такого платника податку з числа засновників (учасників) такого емітента чи ліквідації такого емітента (Пп. 5 п. 2 розд. III Інструкції)

Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
	<p>III. Доходи, які не включаються до загального річного оподаткованого доходу</p>	<p>одинацях) у гривні ²</p> <p>Щодо інших доходів в тексті Інструкції чітко вказується, що до складу інших оподатковуваних доходів, не зазначених у попередніх рядках декларації, включається, у тому числі дохід, отриманий платником податку як додаткове благо</p> <p>В окремий розділ виділені доходи, які не включаються до загального річного оподаткованого доходу, в якому зазначаються:</p> <ul style="list-style-type: none"> - доходи, отримані від провадження господарської діяльності за спрощеною системою оподаткування протягом звітного (податкового) року; - доходи від операцій з продажу (обміну) об'єктів рухомого та/або нерухомого майна; - інші доходи, що не підлягають оподаткуванню. <p>Раніше ця група доходів зазначалася окремим рядком (11) у II розділі та включала лише доходи, отримані від провадження господарської діяльності за спрощеною системою оподаткування протягом звітного (податкового) року</p>	<p>Доцільно було б вказати, що для заповнення цього рядку Декларації платнику слід користуватися даними з Довідки про доходи, отриманої в місці нарахування доходів у вигляді додаткового блага</p>

Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
	IV. Загальна сума річного доходу	В попередній редакції ця сума вказувалася окремим рядком (12) в розділі II Декларації	
III. Розрахунок суми податку, на яку зменшуються податкові зобов'язання з податку на доходи фізичних осіб у зв'язку з використанням права на податкову знижку згідно із статтею 166 розділу IV Податкового кодексу України (грн., коп.)	V. Розрахунок суми податку, на яку зменшуються податкові зобов'язання з податку на доходи фізичних осіб у зв'язку з використанням права на податкову знижку згідно зі статтею 166 розділу IV Податкового кодексу України (грн., коп.)	Інструкція уточнює, що при внесенні до Декларації суми фактично здійснених витрат задля використання права на податкову знижку, вони вказуються у граничних розмірах, встановлених нормами ПКУ З тексту Інструкції вилучено положення щодо відображення розміру заробітної плати, зменшеної на суму ЄСВ, який з 1 січня 2016 р. не справляється з найманих працівників	В тексті Інструкції (як в новій, так і в попередній редакції) міститься дещо заплутане формулювання «у рядку 17 вказується сума податку на доходи фізичних осіб, на яку зменшуються податкові зобов'язання з цього податку у зв'язку з використанням права на податкову знижку» ³
IV. Податкові зобов'язання з податку на доходи фізичних осіб / військового збору	VI. Податкові зобов'язання з податку на доходи фізичних осіб / військового збору	Дублюється положення про відображення заробітної плати без зменшення її розміру на суму утриманого ЄСВ Зникає рядок Декларації, в якому відображається сума надмірно сплаченого податку від провадження підприємницької діяльності, що підлягає зарахуванню в рахунок майбутніх платежів або поверненню платнику згідно з пп. 177.5.3 ПКУ. Зазначена інформація наводиться лише в додатку Ф2 до Декларації	

³ Зазначена «плутанина» в новій редакції тексту Інструкції нівельована за рахунок наведення формули, згідно якої розраховується сума податкової з ПДФО. Слід зазначити, що аналогічна формула міститься й у відповідних рядках Декларації (як в новій, так і в попередній формі).

Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
	IV. Загальна сума річного доходу	В попередній редакції ця сума вказувалася окремим рядком (12) в розділі II Декларації	
V. Розрахунок податкових зобов'язань у зв'язку з виправленням помилок у попередніх звітних періодах	VII. Розрахунок податкових зобов'язань у зв'язку з виправленням помилок у попередніх звітних періодах	В тексті Інструкції з'являється вказівка на відображення у відповідних рядках декларації й суми ПДФО до повернення у зв'язку з виправленням помилок у попередніх звітних періодах	
VI. Реквізити банківського рахунку для перерахування коштів у разі повернення надміру утриманих (сплачених) сум податку	Реквізити банківського рахунку для перерахування коштів у разі повернення надміру утриманих (сплачених) сум податку	Не виділяється в окремий розділ	
VII. Відомості про власну нерухомість та/або нерухомість, яка надається в оренду (суборенду), житловий найм (піднайм)	Відомості про власне нерухоме (рухоме) майно та/або майно, яке надається в оренду (суборенду)	Не виділяється в окремий розділ Інформація щодо нерухомого та рухомого майна, що надається в оренду (суборенду), об'єднано в єдину таблицю	
VIII. Відомості про власне рухоме майно та/або рухоме майно, яке надається в оренду (суборенду)			
Додаток Ф1 «Розрахунок податку на доходи фізичних осіб при отриманні доходів у формі заробітної плати від двох і більше податкових агентів згідно з підпунктом "є" пункту 176.1 статті 176 розділу IV Податкового кодексу України»	Скасовано	Узгодження форми Декларації з текстом ПКУ (цей підпункт виключено з тексту ПКУ згідно із Законом №909-VIII від 24.12.2015)	

Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
Додаток Ф2 «Розрахунок податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб та військового збору з доходів, отриманих від операцій з інвестиційними активами»	Додаток Ф1 «Розрахунок податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб та військового збору з доходів, отриманих від операцій з інвестиційними активами»	Змінено номер додатку. Більш логічно розташовані строки декларації для відображення результатів операцій з інвестиційними активами	З тексту Інструкції недостатньо зрозуміло, що вказувати в графі 3 – «Найменування та характеристика». Згідно рекомендацій ДФС, наданими щодо порядку заповнення «попередньої» форми декларації, в цій графі слід вказувати, наприклад, назву емітента цінних паперів (деривативів), його код ЄДРПОУ та відповідну частку участі фізичної особи у статному фонді емітента
Додаток Ф3 «Розрахунок податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб та військового збору, з джерел за межами України»	Скасовано	Спрощено форму Декларації	Скасування додатку Ф3 може призвести до помилок при обчисленні суми податків, що має бути сплачена з доходів, отриманих з джерел за межами України. Зокрема, відсутність вказівки на дату отримання іноземного доходу (в скасованому додатку Ф3 містилася відповідна графа) може призвести до неочікуваних запитань з боку контролюючих органів щодо безпомилковості розрахунку суми податку і застосування «правильного» валютного курсу НБУ
Додаток Ф4 «Розрахунок податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб та військового збору з доходів, отриманих самозайнятою особою»	Додаток Ф2 «Розрахунок податкових зобов'язань з податку на доходи фізичних осіб та військового збору з доходів, отриманих самозайнятою особою»	Змінено номер додатку. Суттєво спрощено додаток за рахунок виключення з нього інформації щодо: - розміру середньомісячного річного оподатковуваного доходу;	

Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
		<p>- суми перевищення середньомісячного річного оподаткованого доходу над граничним розміром доходу, встановленим абз. першим п. 167.1 ПКУ;</p> <p>- розміру квартальних авансових платежів з податку, що підлягають сплаті до бюджету у наступному за звітним році.</p> <p>В додатку міститься чіткий перелік категорій незалежної професійної діяльності, що спрощує та пришвидшує її заповнення.</p> <p>Наводиться чіткий перелік категорії незалежної професійної діяльності, що спрощує порядок заповнення Декларації⁴</p>	

⁴ 1 – приватний нотаріус; 2 – адвокат; 3 – арбітражний керуючий (розпорядник майна, керуючий санацією, ліквідатор); 4 – аудитор; 5 – бухгалтер; 6 – оцінщик; 7 – інженер чи архітектор; 8 – особа, зайнята релігійною (місіонерською) діяльністю; 9 – науковий, літературний, артистичний, художній, освітній або викладацький діяч; 10 – лікар; 11 – інша діяльність

Таким чином, нова форма Декларації дещо спрощена, зокрема за рахунок виключення додатків, в яких відображалася інформація про доходи, отримані з іноземних джерел та доходи, отримані у формі заробітної плати від двох і більше податкових агентів. Назви окремих рядків Декларації та положення Інструкції приведені у відповідність до норм ПКУ (уніфіковано термінологію, виключено посилання на пункти ПКУ, що втратили силу, виправлено розміри податкових ставок). Посиленню чіткості та зрозумілості у сприйнятті норм законодавства сприяє більш конкретизовані посилання в Інструкції на окремі пункти ПКУ та інших законодавчих актів з оподаткування, а також зазначення розміру ставки військового збору та податку на доходи фізичних осіб (в тексті «попередньої» редакції Інструкції містилися лише посилання на норми ПКУ, якими встановлені зазначені ставки).

2.3. Податок на додану вартість

2.3.1. Про внесення змін у додаток до розпорядження Кабінету Міністрів України від 27 травня 2015 р. № 544. Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26.10.2016 р. №782-р. Набуває чинності 11.11.2016 р. (Офіційний вісник України, 11.11.2016 р. № 87)

Коментар: Даним розпорядженням КМУ вніс деякі зміни до попередньої редакції від 27.05.2015 р. № 544-р. Внесено зміни до обсягів лікарських засобів та медичних виробів, операції з ввезення яких на митну територію України та постачання на митній території України звільняються від оподаткування ПДВ на період проведення АТО та/або запровадження воєнного стану. Зокрема внесено зміни за такими позиціями:

Лікарські засоби			
Найменування лікарського засобу	Одиниця виміру	Кількість згідно з Розпорядженням від 26.10.2016 р.	Кількість згідно з Розпорядженням від 27.05.2015 р.
Амоксициліну тригідрат, калію клавуланат, 500 мг/125 мг, таблетки, вкриті плівковою оболонкою, N 14	Упаковка	195 200	165 200
Декспантенол, піна на шкірну, 50 мг/г по 116 г у контейнері, N 1	Упаковка	Виключено	2000
Ципрофлоксацин, таблетки, вкриті оболонкою, 500 мг N 10	Упаковка	102 000	72 000
Медичні вироби			
Найменування медичного виробу	Одиниця виміру	Кількість	Кількість
Засіб для зупинки кровотечі механічний	штук	317 200	117 200
Пластир медичний в рулоні 3 x 500 (на нетканій основі)	штук	205 200	175 200
Рукавички медичні з поміткою стосовно вмісту латексу	пара	223 200	193 200
Флакон полімерний з клапаном для збереження та нанесення розчинів для зовнішнього застосування - зеленка (розчин 1 % брильянтового зеленого)	штук	203 200	173 200

Позитивним моментом внесених змін є збільшення кількості лікарських засобів та медичних виробів, які звільняються від оподаткування ПДВ (окрім виключеного з переліку лікарського засобу –

декспантенол, піна нашкірна). Також дане рішення дозволяє зменшити ціну на зазначені лікарські засоби та медичні вироби, та має дозволити зекономити бюджетні кошти на формування додаткових 30 тисяч загальновійськових індивідуальних медичних аптечок для потреб Збройних Сил України. Але з іншого боку не зрозуміло, яким чином були встановлені кількісні обсяги зазначених засобів та виробів, що звільняються від оподаткування ПДВ, оскільки час проведення антитерористичної операції не визначено.

2.3.2. Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо створення сприятливих умов для впровадження благодійних телекомунікаційних повідомлень. Закон України 06.10.2016 р. № 1665-VIII. Набуває чинності 06.11.2016 (Голос України, 05.11.2016 р. №211)

Коментар: Даними змінами звільнено від оподаткування ПДВ благодійні телекомунікаційні повідомлення.

Зміни до Розділу V «Податок на додану вартість» Податкового кодексу України

2 статті 192 доповнити абзацом третім такого змісту:

Зменшення суми податкових зобов'язань платника податку - постачальника - оператора телекомунікацій у разі відмови абонента від передплачених, але не отриманих телекомунікаційних послуг дозволяється при перерахуванні частини суми передоплати телекомунікаційних послуг у якості благодійної пожертви при виконанні благодійного телекомунікаційного повідомлення за дорученням абонента

Статтю 197 доповнити пунктом 197.24 такого змісту:

197.24. Звільняються від оподаткування операції оператора телекомунікацій з надання телекомунікаційних послуг у частині здійснення благодійного телекомунікаційного повідомлення на благодійні цілі

Зменшення сум податку на додану вартість для постачальника – оператора телекомунікацій та можливість використати зекономлені кошти на інші напрямки своєї діяльності

Зменшення податкових надходжень ПДВ від постачальників – операторів телекомунікацій, і, як наслідок, недоотримання коштів бюджетом на фінансування різних цілей

Внесені зміни здебільшого мають дозволити зменшити суму ПДВ для операторів телекомунікацій, зменшити вартість смс-повідомлень (що буде сприяти скороченню нецільових витрат благодійних організацій), але, з іншого боку, призводять до зменшення доходної частини бюджету країни.

2.4. Акцизний податок

Про внесення змін до Положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2016 р. № 683. Набув чинності 11.10.2016 р. (Урядовий кур'єр № 191 від 11.10.2016 р.)

Коментар: Внесено зміни до Положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 грудня 2010 р. № 1251.

Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
<p>Підприємства - виробники та імпортери алкогольних напоїв і тютюнових виробів подають щомісяця до 10 числа територіальному органу ДФС для задоволення через два місяці потреби в марках акцизного податку попередню заявку-розрахунок про потребу в марках за їх видами, платіжний документ на перерахування плати за марки...</p>	<p>Підприємства - виробники та імпортери алкогольних напоїв і тютюнових виробів подають в електронній формі щомісяця до 10 числа територіальному органу ДФС для задоволення через два місяці потреби в марках акцизного податку попередню заявку-розрахунок про потребу в марках за їх видами, копію платіжного документа на перерахування плати за марки ...</p>	<p>Спрощення порядку подання заявки-розрахунку про потребу в марках та документів, на основі яких здійснюється продаж марок акцизного податку за рахунок використання інформаційних технологій. Створено можливість надання до ДФС не оригіналів платіжних документів, а копій, що захистить платників в випадку виникнення спірних</p>	<p>Можливі складнощі, що виникатимуть внаслідок збоїв в роботі програмного забезпечення або комп'ютерних мереж, оскільки не прописаний альтернативний електронному спосіб подачі. Втрати часу на освоєння програмного забезпечення щодо складання заявки платником податку</p>
<p>Продаж марок вітчизняним виробникам алкогольних напоїв і тютюнових виробів здійснюється на підставі: .....</p>	<p>Продаж марок вітчизняним виробникам алкогольних напоїв і тютюнових виробів здійснюється на підставі поданих в електронній формі: .....</p>		

Попередня редакція	Нова редакція	Позитивні наслідки	Ризики (недоліки)
звіту про використання марок, придбаних у попередньому місяці, за затвердженою ДФС формою у двох примірниках, один з яких залишається у продавця марок, другий (з відміткою продавця) - у виробника	звіту про використання марок, придбаних у попередньому місяці, за затвердженою ДФС формою	ситуацій щодо переведення коштів	

Таким чином запроваджено подання в електронній формі заяви-розрахунку на придбання акцизних марок та документів, на основі яких здійснюється продаж таких марок. Таке нововведення відповідає сучасним світовим тенденціям розвитку інформаційних систем і дозволяє підприємствам-виробникам та імпортерам підакцизної продукції спростити порядок подання заяви-розрахунку та документів, на основі яких здійснюється продаж акцизних марок, та знизити витрати часу на здійснення таких заходів.

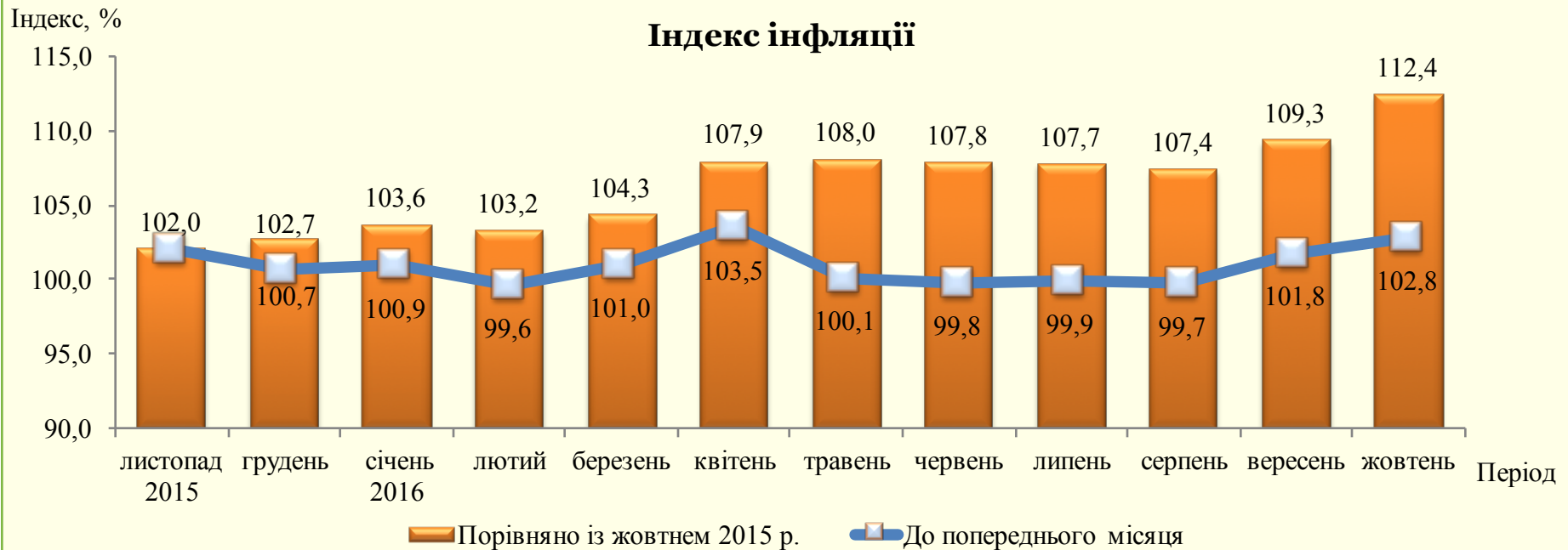
3. ЗАГАЛЬНООБОВ'ЯЗКОВЕ ДЕРЖАВНЕ СОЦІАЛЬНЕ СТРАХУВАННЯ

Про внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України. Наказ Міністерства фінансів України від 07.09.2016 № 813. Набув чинності 18.10.2016 р. (Офіційний вісник України від 18.10.2016 р. № 80, ст. 2676).

Коментар: Наказом, що коментується, внесено уточнення щодо визначення категорій осіб, які підлягають загальнообов'язковому державному пенсійному страхуванню. А саме: слово «престарілий» замінено на «особу похилого віку» у всіх нормах Порядку формування та подання страхувальниками звіту щодо сум нарахованого єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та Інструкції про порядок нарахування і сплати єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування, де вони трапляються.

Оскільки наказ набув чинності у жовтні, то вперше звітувати з ЄСВ за новою формою роботодавці повинні будуть за жовтень 2016 року у листопаді.

4. ДОВІДКОВА ІНФОРМАЦІЯ

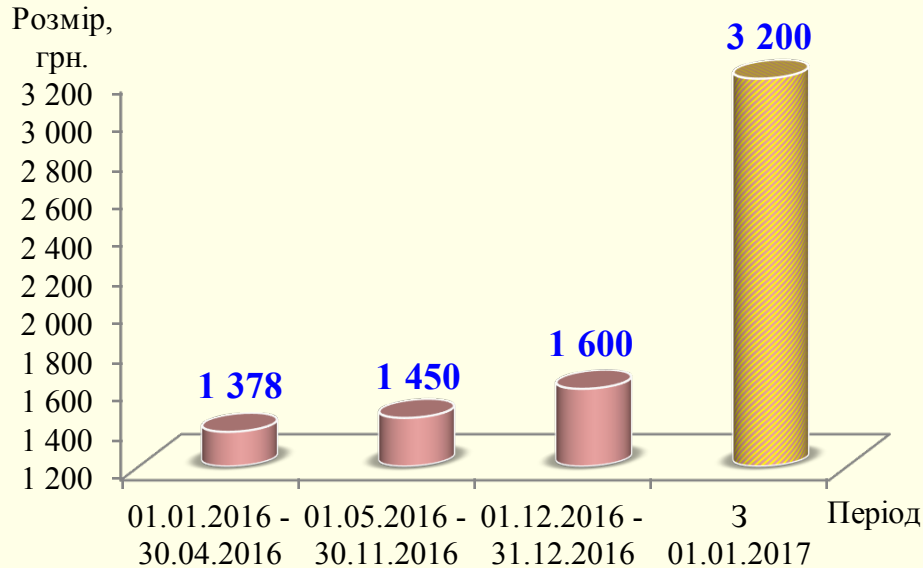

За даними Державної служби статистики України, у жовтні 2016 р. відбулося збільшення темпів інфляції порівняно із попереднім місяцем. Відповідні зміни є наслідком зростання споживчих цін на усі види товарів та послуг, окрім послуг зв'язку (без змін), окремих категорій продуктів харчування (фрукти, риба, хліб і хлібопродукти), а також послуг залізничного пасажирського транспорту. Індекс споживчих цін з початку 2016 р. склав 9,4%, що значно менше рівня відповідного показника за аналогічний період 2015 р. (39,5%). Порівняно із вереснем 2015 р. (за останні 12 місяців) ціни на споживчому ринку зросли на 12,4%. Значення індексу інфляції може впливати на:

- коригуючі коефіцієнти, які застосовуються до ставок рентної плати за користування надрами для видобування корисних копалин (п. 252.22 ПКУ);
- індексацію нормативної грошової оцінки земель (ст. 289 ПКУ). Індекс споживчих цін за 2015 рік застосовується із значенням 120 відсотків (п. 6 підрозділу 6 Розділу XX);
- базу оподаткування єдиним податком для платників єдиного податку четвертої групи (п. 2921.2 ПКУ);
- індексацію ставок акцизного податку, екологічного податку, рентної плати (абз. 9 пункту 4 Розділу XIX).

Мінімальна зарплата

Кабінетом міністрів України затверджено доопрацьований проект Закону про Державний бюджет України на 2017 рік №5000 від 15.09.2016, яким передбачено, зокрема, збільшення мінімальної заробітної плати до 3200 грн. Таким чином, розмір мінімальної заробітної плати в Україні може бути підвищено удвічі, порівняно із показником, встановленим з 1 грудня 2016р. Законом України «Про Державний бюджет України на 2016 рік».

Підвищення розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня звітного року, має суттєвий вплив на податкову політику в Україні, зокрема:

- на розмір ставок єдиного податку для платників першої та другої груп (збільшення граничних ставок зі 137,8 грн до 320,0 грн – для платників першої групи і, відповідно, з 275,6 грн до 640,0 – для платників другої групи);
- на порядок визначення загального місячного (річного) оподаткованого доходу платника ПДФО за рахунок збільшення:
  - добових витрат під час відряджень по Україні з 275,6 грн до 640,0 грн, а під час відряджень за кордон – з 1033,5 до 2400 грн;
  - вартості дарунків (а також призів переможцям та призерам спортивних змагань), які не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподаткованого доходу, з 689 грн до 1600 грн;

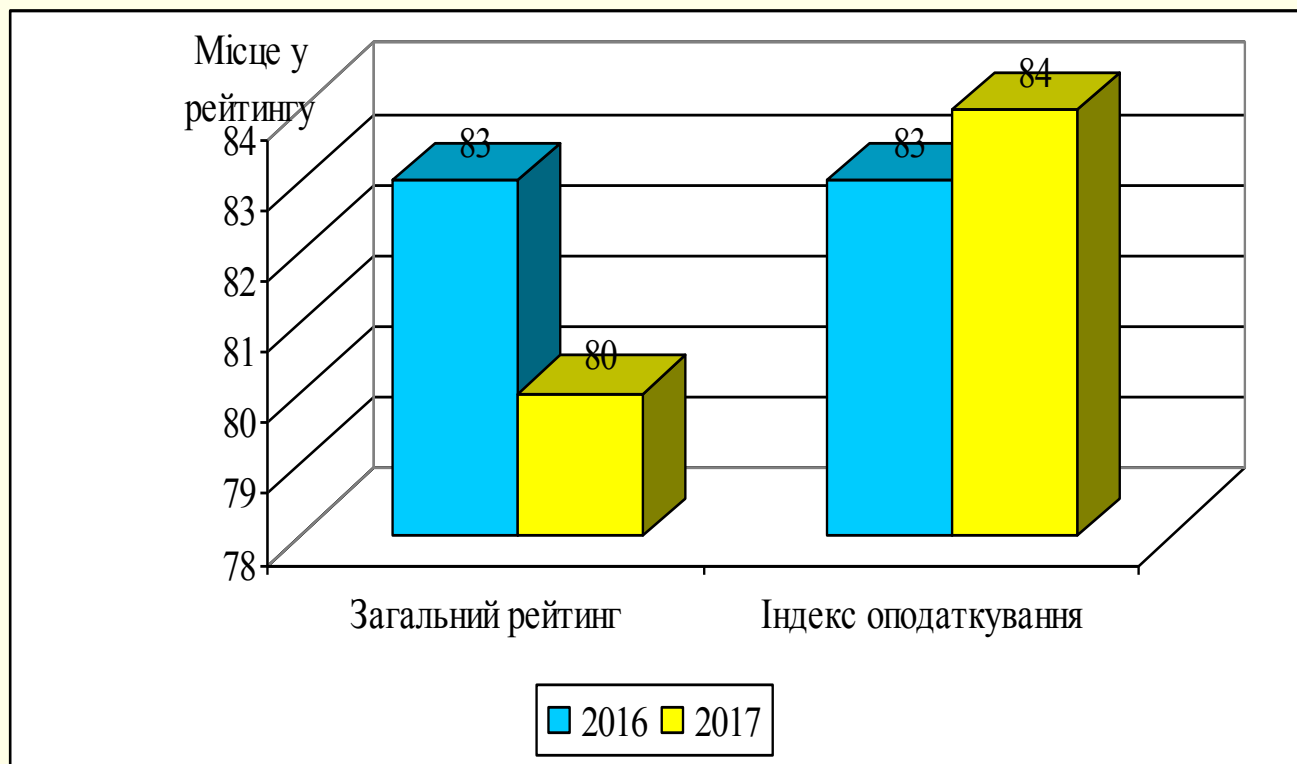
- ліміту основної суми боргу (кредиту) платника податку, прощеного (анульованого) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним з процедурою банкрутства, до закінчення строку позовної давності, що не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу, з 689 грн до 1600 грн;
- розміру доходу, отриманого від продажу власної продукції тваринництва груп 1-5, 15, 16 та 41 УКТ ЗЕД, який не є оподатковуваним доходом, зі 137 800 грн до 320 000 грн.;
- суми благодійної допомоги на відновлення втраченого майна та на інші потреби за переліком, який визначається КМУ, що не включаються до розрахунку загального місячного (річного) оподатковуваного доходу, з 1 378 000 грн до 3 200 000 грн;
- на порядок визначення безнадійної заборгованості для фізичної особи за рахунок збільшення її граничного розміру з 689 грн. до 1600 грн;
- на можливість збільшення фінансового результату податкового (звітного) періоду на суму 30 відсотків вартості товарів, у тому числі необоротних активів, робіт та послуг, придбаних у неприбуткових організацій (збільшення граничної суми вартості з 68 900 грн до 160 000 грн);
- на розмір ставок податку на нерухоме майно, відмінне від земельної ділянки (збільшення граничних ставок з 41,34 грн/кв.м до 96 грн/кв.м);
- на розмір ставок збору за місця для паркування транспортних засобів (збільшення діапазону ставок з 0,4134-2,067 грн/кв.м до 0,96-4,8 грн/кв.м);
- на розмір штрафів, передбачених за неподання платником податків звіту про контрольовані операції та/або документації з трансфертного ціноутворення або невключення до такого звіту інформації про всі здійснені протягом звітного періоду контрольовані операції (збільшення максимального розміру штрафу з 413 400 грн. до 960 000 грн.);
- на порядок нарахування рентної плати за спеціальне використання лісових ресурсів (збільшення суми рентної плати в лісорубному чи лісовому квитках, яка звільняє від обов'язку подання декларації , з 689 грн. до 1600 грн).

Рейтинг «Doing business» 2017: Україна

В рейтингу «Doing business» 2017 Україна піднялася на 3 позиції в порівнянні з даними за минулий рік зайнявши 80 місце. Цьому сприяло здійснення суттєвих кроків щодо спрощення процедур в реєстраційній сфері, підключення до системи електропостачання, покращення захисту міноритарних інвесторів, забезпечення виконання контрактів.

За субіндексом «Сплата податків» 2017 Україна погіршила власну позицію в порівнянні з даними за минулий рік на 1 пункт.

Причиною цього є збільшення витрат часу суб'єктів господарювання на нарахування податків на 5 годин/рік. Тому основною проблемою оподаткування в Україні залишаються значні витрати часу на ведення податкового обліку та сплату податків, які перевищують аналогічний показник в багатьох країнах-членах ЄС:

Показник	Країни	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
податкове навантаження, %	Україна	57,2	55,5	57,1	55,4	54,4	52,9	52,2	51,9
	Країни – старі члени ЄС	45,2	45,1	43,5	43,5	44,8	45	43,8	42,1
	Країни – нові члени ЄС	39,7	39,4	39,7	40,1	38,2	38,2	38,8	38,9
витрати часу на ведення податкового обліку та сплату податків, год.	Україна	736	657	657	491	390	350	350	355
	Країни – старі члени ЄС	176	170	158	153	153	153	153	153
	Країни – нові члени ЄС	292	281	256	237	235	231	223	221
кількість платежів на рік (од.)	Україна	147	135	135	28	28	5	5	5
	Країни – старі члени ЄС	10	10	10	10	10	10	10	10
	Країни – нові члени ЄС	28	27	25	17	16	13	12	12

Зменшення податкового навантаження з 52,2% у звіті 2016 до 51,9% у звіті 2017 було недостатнім для досягнення рівня податкового тягаря в країнах-членах ЄС. Єдиним позитивним результатом України в сфері сплати податків є менша кількість податків та платежів, ніж в країнах ЄС. Однак, це є результатом реформи 2015 р.

Порівняння результатів рейтингу «Doing business» 2017 України з країнами ЄС показало, що Україна в значній мірі поступається за показниками простоти податкової системи: основними проблемами в сфері оподаткування в Україні є високий рівень податкового навантаження на суб'єктів господарювання та значні витрати часу на ведення податкового обліку.

5. НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ, ЩО НАБУЛИ ЧИННОСТІ В СЕРПНІ 2016 р.

Найменування нормативного акту	Дата набуття чинності
Про внесення змін до Положення про виготовлення, зберігання, продаж марок акцизного податку та маркування алкогольних напоїв і тютюнових виробів. Постанова Кабінету Міністрів України від 05.10.2016 р. № 683	05.10.2016 р. (див. даний випуск моніторингу)
Про внесення змін до деяких наказів Міністерства фінансів України. Наказ Міністерства фінансів України від 07.09.2016 № 813	18.10.2016 р. (див. даний випуск моніторингу)
Про затвердження Змін до Порядку заповнення документів на переказ у разі сплати (стягнення) податків, зборів, митних платежів, єдиного внеску, здійснення бюджетного відшкодування податку на додану вартість, повернення помилково або надміру зарахованих коштів. Наказ Міністерства фінансів України від 05.09.2016 № 811.	18.10.2016 р. (див. випуск моніторингу за вересень 2016 р.)

**Моніторинг підготовлено експертно-аналітичною групою
Науково-дослідного центру індустріальних проблем розвитку
Національної Академії Наук України (<http://ndc-ipr.org>) і кафедрою
оподаткування Харківського національного економічного університету
імені Семена Кузнеця (<http://vk.com/public76418287>)**

під керівництвом заступника директора НДЦ ІПР з наукової роботи, доктора економічних наук,
професора, Заслуженого економіста України **Ю.Б. Іванова**

за участю:

завідувача кафедри оподаткування, к.е.н., доц. **О.Є. Найденка**;

доцента кафедри оподаткування, к.е.н. **С.В. Антоненка**;

доцента кафедри оподаткування, к.е.н. **А.О. Єніної-Березовської**;

доцента кафедри оподаткування, к.е.н. **Є.І. Котлярова**;

старшого викладача кафедри оподаткування, к.е.н. **О.С. Віннікової**;

старшого викладача кафедри оподаткування, к.е.н. **О.В. Костяної**;

старшого викладача кафедри оподаткування **Г.В. Назаренко**;

викладача кафедри оподаткування **О.В. Белосвета**;

викладача кафедри оподаткування **Ю.М. Малишко**;

аспіранта кафедри оподаткування **С. Капустника**.